TÜRK
ÖGÜN
ÇALIŞ
GÜVEN
K. ATATÜRK

İSTANBUL
Tekstil
işçisinin sesi

Sahibi
İstanbul Tekstil
Sendikası Adına
Rıza Güven
Yazı İşleri Müd.
Bahir Ersoy
Adres: Sıhhiye Ap. Kat 3
Cağaloğlu — İstanbul
Tel.: 27 67 82
Dizgi — Tertip ve Baskı:
ÖZDEMİR BASIMEVİ
TEL: 22 83 39

YIL - 1 SAYI - 13 30—ARALIK—1967 FİATI 50 Krş.

SÜMERBANK - TEKSİF
SOZLEŞMESİ
2. maddesinin (E) fıkrası 275 sayılı kanuna aykırı görüldüğünden
İPTAL EDİLDİ

Sümerbank Genel Müdürlüğü ile Teksif arasında 25. 5.1965 tarihinde yürürlüğe giren Toplu İş Sözleşmesinin 2. maddesine «sendika prensiplerine aykırı davranışları dolayısiyle Onur Kurulu kararı ile üyelikten çıkarılan veya aynı sebeple Onur Kuruluna sevki bahis mevzuu iken sendikadan istifa eden

Böylece Defterdar işçileri bir denbire guruplar halinde Tekstil'e akmağa başladılar. Bu arada işveren bir kısım işçilere liyakat takdir zammı yapmış, kartlarına ve ücret bordrolarına işlemiş bulunuyordu.

YENİ OYUN

İşçilerin kitle halinde tekstil'e geçtiğini gören sözde

veya birer birer iş saatleri içinde temsilcilik odasına götürerek tehdit altında yeniden sendikaya kayda ve Tekstil'den istifaya zorlamaya başladılar.

(Devamı 4. sayfada)

Başyazı
Sırtımızda oynanan oyunlar
Yazan: Rıza GÜVEN

27 Mayıs 1960 Devrimini yapanlar, Ulusun mutluluğa ve özgürlüğe kavuşması için bir yandan yeni Anayasayı hazırlarken, diğer yandan

Yeni Yılınız ve
Ramazan Bayramınız
Kutlu Olsun

İstanbul Tekstil işçilerinin Yeni Yılını ve Şeker Bayramını kutlular, başarılar dilerim.

İstanbul Tekstil Sendikası Yönetim Kurulu adına G. Başkan Rıza GÜVEN

Toplumdaki insanlar ve ötesi..
Söz, yazı ve eylemler

da öncelik kazanan dertlere deva olsun diye birkaç Yasayı bizzat kabul ederek yürürlüğe koymuşlardı.

Yeni Sosyal Anayasa, tüm Ulusun onayından geçerek yürürlüğe girdi. Artık Türk Ulusu uygar ülkelerde asırlardan beri uygulanan temel hak ve özgürlükle dolu bir anayasaya kavuşmuştu.

Büyük umutlar gözükmüştü ufuklarda.

Bu umutlar içinde sandık başlarına koşan seçmenler, yarınlarından emin, rahatlık içinde oylarını kullandılar. Bundan sonra gelen Yasama organları, yeni yeni yasalar çıkardılar. Çıkan yasaların çoğu Anayasa ilkeleri ile çelişti. Hele 275 sayılı Yasa oldukça yeteneksizdi. Dört yıldan beri uygulanmakta olan bu yasa, yeteneksizliğini o kadar açığa vurdu ki; artık mahkeme ve Yargıtay Kararlarının hangisi doğrudur, bilinmez oldu.

Bu Yasa sendikalara, üyelerinin ekonomik ve sosyal durumlarını düzenlemek; haklarını korumak için engellemelerle dolu bir grev serbestisi veriyordu. O kadar güçtü ki bu hakkı kullanmak. Hemen her grevin yasaya aykırılığı nedeni ile dava açılabiliyordu. Mahkemelerin ya

(Devamı 3. sayfada

işçiden ,bu sözleşme ile sağlanmış olan ücret zammı, üyelik sıfatının kalktığı tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir» şeklinde bir madde konulmuştur.

Bu madde Yasaya aykırı olduğu gibi, «Bağımsız sendikacılık» ilkelerine de aykırı idi. Önceleri sadece işçilere gözdağı verilmek için konulduğu sanılan bu madde, sözü edilen sendika üyeliğinden çıkan veya çıkarılanların isimlerinin işverene bildirilmesini takiben zamlarının kesilmesi, vehametini ortaya koydu. Zamları kesilen işçiler İş Mahkemelerine dava açınca, işveren ve Teksif Avukatlarını karşılarında buldular. Sonunda davayı işçiler kazandılar.

sendikacılar derhal bir liste tanzim ederek, işverene listede isimleri yazılı kimselerin üyelikten çıkarıldığını ve bunların zamlarının kesilmesini istediler. İşveren, sorumsuzluk içinde bu işçilerin kartlarına yazdığı liyakat takdir zamları ile toplu sözleşme ile verdiği saatte 45 kuruşu kesti.

İş bununla da bitmiyordu. İşyerindeki sendika temsilcileri işçileri guruplar halinde

Söz, yazı ve eylemler

Yazan:
HÜDAVERDİ TALAY

Toplumumuzun içinde öyle insanlar vardır ki, geniş kültürü, tesir edici konuşmaları ve yazıları ile kişileri tesir altında bırakır, bir takım bilimsel gerçekleri sıralar ve bunların mücadelesini yaparlar.

Aksi varit olmaması icap eden davranışların müdafii olarak daima popüler olmasını başarır, hiç bir şahsi menfaat gözetmeksizin, en yalnız ve en fazla desteğe ihtiyacı bulunduğu zamanlar daima zayıfın yanında yer alırlar.

Tarafsızım diyerek her kese bol bol nasihat verip, faydalı olmağa çalışırlar.

Bu çalışmaları içinde bazı insanları, sert ve hırçın davranışlarla kırarlar ve onların kafalarına şüpheyi sokarlar. (Acaba bu kişi hangi takımda oynu-

(Devamı 4. sayfada)

Yeni yıla girerken

G. Başkan Rıza Güven: «1968 yılında daha çok başarılı olacağız» dedi

İstanbul Tekstil Sendikası 1967 yılı içinde irili ufaklı 117 işyerinde toplu sözleşme imzalamıştır.

Yapılan bu toplu sözleşmelerle işçilere ortalama yüzde 20 ilâ 40 arasında zam sağlanmıştır.

Bu konuda geniş bilgi veren Tekstil Genel Başkanı Rıza Güven, «1967 sayılma yılımız olmuştur. Bu arada işçi haklarının verilmediği Gabriyeloğlu kordelâ fabrikasında grev yaptık ve galip geldik. Ayrıca, işverenlerle imzaladığımız sözleşmeler işçileri memnun etmiş, bize teşekkürlerini bildirmişlerdir.

Yeni yıl içinde daha geniş haklar almak amacındayız.

Yabancı öğrenciler Tekstil'de

Amerikan Hükümeti adına bütün dünyayı dolaşan ve bu arada işçi sendikalarını ziyaret eden bir öğrenci gurubu, bir süre önce Tekstili de ziyaret etmiş, Sendika çalışmaları hakkında bilgi almıştır. Fotoğrafta Sabri Tığlı. Hakkı Özbal, Amerikalı öğrencilerle birlikte görülmektedir.

Mekik

Bir seminerin ardından

—IV—

(Geçen sayıdan devam)

4— Sayın Prof. Ergin'e göre; siyasi renk taşıyan sendikalar mevcut olup bunların ilân ettikleri grevler daha uzun sürmektedir.

Sendikaların siyasi renk taşımaları konusunun muhasebesi uzun uzun yapılabilir. Evvelâ sendikaların dayandıkları felsefe başlı başına ele alınmaya değer. Sendikaların doğuş sebeplerini karakterize eden felsefi cepheleri, şu anda onları siyasi renk taşımakla vasıflamaya yeterli değildir.

Eğer sayın Ergin «......siyasi renk......» ifadesi ile parti mensubu sendikaların varlığına işaret ediyorsa bunda büyük yanılma payı olduğuna dikkati çekeriz. Türkiyede siyasi parti rengi taşıyan sendika yok. Fakat çeşitli partilere mensup olan sendikacılar vardır.

Hemen her sendikanın yöneticileri çeşitli partilerdendir. Ancak bazılarının başkanları, A.P.'li, bazılarınınki ise diğer partilerden birine mensuptur. Eğer sendikaların siyasi eğilimlerini bu esasa göre

(Devamı 4. sayfada)

TEKSİF'ten istifa eden Yeni Tekstil Fabrikası işçileri İstanbul Tekstil Sendikası aracılığı ile günde 4 ila 5 lira arasında zam aldılar

Rami'de kurulu Yeni Tekstil Fabrikası işçilerinin topluca sendikamıza geçtiklerini bundan önceki sayılarımızda okudunuz.

Teksif sendikasının yaptığı toplu sözleşmeden memnun olmayan işçiler Sendikamıza geçtikten sonra, dokumacıların ücret durumları bilirkişi marifetiyle etüd ettirilmiş ve işverenle yapılan çetin müzakerelerden sonra iki tezgâhta çalışanlara beher bin atkı başına 6 kuruş daha zam alınmıştır.

Böylece Teksif'ten Sendikamıza geçen işçi arkadaşlarımız, meseleleri takip etmemizin sonucu olarak günde asgari 4 ile 5 lira arasında ayrıca bir zam almış bulunmaktadırlar.

Bu konuda taraflar arasında yapılan protokol aşağıdadır. Üyelerimize hayırlı olmasını dileriz.

PROTOKOL :

İstnabulda Rami Kışla Arkası Maltepe Hastahane Yolu 7 numarada Yeni Tekstil Mensucat Fabrikası ile Teksif İşçi Sendikası arasında akdedilen ve çift tezgâh çalışmayı kabul eden Toplu İş Sözleşmesinin akort ücretlerle ilgili bölümünde, yapılan müzakereler sırasında bir anlaşmaya varılmıştır. Bu işyeri işçilerinin tarife fiyatlarından şikâyetleri, akit sendika tarafından olumlu bir şekilde ele alınıp halledilmemesi sebebiyle işçilerin bu sendikadan istifa ederek İstanbul Tekstil Sendikasına geçmeleri üzerine kanuni yetkiye sahip olan İstanbul Tekstil Sendikası temsilcilerinin işverene rilen rapora göre tarifeler tashihan aşağıdaki şekilde fiyatlandırılmıştır.

A — 100 devirli texsima ve benzeri marka 22 adet tezgâhın çift çalışması kaydı ile beher tezgâh için 1000 atkı fiyatı 51 (ellibir) kuruş,

B — 110 devirli Belçika tipi üç adet tezgâhın tek çalışacak 1 adedinin 1000 atkı fiyatı 66 (altmışaltı) kuruş, çift çalışacak iki adedinin beher tezgâh için 1000 atkı fiatı 51 (ellibir) kuruş,

C — 120 devirli Saurer marka 16 adet tezgâhın çift çalışmadı kaydı ile beher tezgâh için 1000 atkı fiyatı 42 (kırkiki) kuruş olarak kabul edilmiştir.

3 — Taraflar tezgâh devirlerinin arttırılması halinde fiyatların değiştirilmeyip aynen uygulanmasında mutabıktırlar.

4 — Dokuma duruş ücretleri toplu sözleşme gereğince aynen iki esas üzerinden devam edecektir. Şu kadar ki: Çift tezgâh çalışan işçilere bu esaslar dairesinde iki tezgâhın birden durması halinde duruş tazminatlarının saat başı için tesbit edilen tazminatları aynen, tek tezgâhın durması halindeyse duruşlar için tesbit edilen saat ücretinin % 50 si duruş ücreti olarak ödenecektir. Ancak 8 saati aşan her türlü duruşlarda ödenecek duruş tazminatı:

Tek tezgâh çalışıyorsa 320 kuruş, çift tezgâh çalışıyorsa iki tezgâhın birden durması halinde 320 kuruş, tekinin durması halinde ise 180 kuruş

Türkiye'de halıcılık ve gelişme imkânları

İstatistiklere göre, memleketimizde yaklaşık olarak 85 bin halı tezgâhında 1,5-2 milyon metrekare halı dokunmaktadır. Bunun % 1,5 u fabrika ve atölyelerde, geri kalanı da evlerde el tezgâhların da imal edilmektedir. Bu haliyle halı el emeğini en iyi değerlendiren bir sınai mamur nev'i olarak görünmektedir. Bu bakımdan faal nüfusumuzun % 67 sini ev işlerinde ücretsiz çalışanların teşkil etmesi karşısında, halıcılık — âtıl işgücünün milli ekonomimize katkı sağlayıcı bir el ve ev sanatı olarak — sosyal bünyemize çok uygun düşmektedir.

Genellikle, halı imalâtında sâbit tesis, basit bir el tezgâhından ibaret olup, iyi halılarda maliyetin % 60 ını işçilik teşkil etmektedir. Bu itibarla, ihracattaki gelişme hızlandırıldığı takdirde halı ihracatımızın fazla bir

1966 13.602.000

Görülüyor ki, halı ihracatımız son altı yılda yaklaşık olarak bir milyon dolardan 1,5 milyon dolara ancak çıkarılabilmiştir. İhraç değerinin azlığı meydandadır. Buna göre, ihraç edilen halılar toplam imalâtın sadece % 5-6 sını kapsamaktadır. Diğer taraftan, ihracatın % 80 ini de kullanılmış (müstamel) halılar teşkil etmektedir. 1930 yılına kadar halı ihracatından senede 3-4 milyon dolar sağlandığı gözönünde tutulursa para değerindeki değişmeler de nazarı itibare alındığı takdirde halen ihracatın önemli derecede gerilemiş olduğu sonucuna varılır. Bu vaziyette halıcılığımızın daha ziyade iç piyasa imkânlarına bağlı olarak, mahdut bir gelişme imkânına sahip bulunduğu söylenebilir.

Oysa, halıcılığımızın

vaki olumlu müracaatları işverence aynı olumluluk, hüsnüniyet ve hüsnüsuretle karşılanmış ve tarifelerin tarafsız bir bilirkişi tarafından tetkiki hususunda mutabakata varılmıştır.

Tarafsız bilirkişi olarak seçilen Sümerbank Defterdar Fabrikası Başkontrolörlerinden Zeynel Ekal işveren teknik elemanları ile birlikte mevcut tarifeleri etüd ve tetkik ettikten sonra, yapılan toplu sözleşmenin müzakeresi sırasında akit sendikanın sadece mevcut tarifelere bir zammın yapılmasını kabul etmiş olması sebebiyle yeniden tarife yapılmasının mümkün olmadığının neticesine varılmıştır.

1 — Taraflar halen yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesinin hitamında mevcut tarifeleri yeniden ve esaslı şekilde etüd ederek çıkacak neticeye göre toplu iş sözleşmesi akdetmeyi kabul etmişlerdir.

2 — Müddetinde yapılacak yeni Toplu İş Sözleşmesine kadar yukarıda adı geçen bilirkişice ve üzerinden hesaplanacak ve ödenecektir.

5 — Yukarıdaki maddelerde tesbit edilen fiyatlar 1.11.1967 tarihinden itibaren uygulanacaktır.

5 — Yukarıdaki maddelerde tesbit edilen fiyatlar 1.11.1967 tarihinden itibaren uygulanacaktır.

Taraflar varılan neticeden duydukları memnuniyetle iş bu protokolu: 17 Kasım 1967 tarihinde tanzim ve imza ettiklerini beyan ederler.

İstanbul Tekstil Sendikadı Temsilcileri	Yeni Tekstil A. Şti. Temsilcileri
Rıza Güven	Yetvart Vartaryan
Bahir Ersoy	Haluk Orkut
Hakkı Özbal	Agop Karaoğlan

NOT :

Eski Tarife Fiyatı	Yeni Tarife Fiyatı
1000 Atkı 36 Kuruş.	1000 Atkı 42 Kuruş
1000 Atkı 45 Kuruş.	1000 Atkı 51 Kuruş

Çift Tezgâh Tarifeleri Fiyatıdır.

yatırıma ve ithalâta lüzum kalmadan arttırılabilmesi mümkün bulunmaktadır.

İHRACAT

İmalâtın yeter bir seviyede olmasına rağmen, ihracatımızın bugüne kadar hep mahdut ve muayyen ölçüler içinde kaldığı görülmektedir. Bir fikir verebilmek üzere, son altı yıl içindeki halı ihracatımız aşağıda gösterilmiştir:

Sene	Toplam değeri T. L.
1961	8.226.000
1962	9.066.000
1963	9.900.000
1964	10.827.000
1965	13.237.000

ve dolayısıyle ihracatının gelişmesi için dış piyasalarda geniş imkânların mevcut olduğu bilinmektedir. Nitekim, Avrupa ve Amerika piyasası, her esne önemli miktarlarda şark tipi el halısı çekmektedir. Bu arada Batı Almanya 45 50, İngiltere 10-15, İsviçre 8-10, Avusturya 3-4, Belçika 1-2 ve ABD de 6-9 milyon dolarlık halı ithâlâtında bulunmaktadır. Anılan memleketler Şark halısı ithalâtının büyük bir kısmını İran, Afganistan ve Hindistandan yapmaktadırlar. Bu ülkeleri Cezayir, Yugoslavya, Rusya, Fas, Romanya ve Tunus izlemektedir.

Ücret ve çalışma şartları

Dr Adnan H. LAVKAN

7 — Müşevvik Ücret Sistemleri (Prim-Bono-İkramiye)

Genellikle dört grupta toplanabilen ücret sistemlerinde, işçinin toplam üretiminden daha az bir hadde ücret tediyesini ön gören birinci grupta, F. A. Hasley sisteminde, mevcut işletme üretim kayıtları esasına göre, belirli bir çalışma zamanı için de işin bitirilmesi halinde, işçiye bir pay verilmesi kabul edilmektedir. Bu pay prim veya bono şeklindedir. Günlük ücretlerin bir kısmı, gene asgari ücretlerle ilgili olarak garantilidir. Bu grupta, Rowan, Bart sistemlerinde de günlük ücretin garantilenmesi kabul edilmekte, standart bir zamandan daha az bir süre içinde işin bitirilmesi halinde, ilâve bir ücret temin edilmektedir.

Daha modern ve daha eski olan Bedaux sisteminde ise, bugün sanayide kullanılmakta olan zaman ve hareket metodu, iş tahlilleri ile zaman standardı tesbit edilmekte, bu standardın altında tasarruf edilecek zamanlar için bir ilâve ücret sağlanmaktadır. Bu sistemde, zamana göre bir ücret de garantilenmekte, işdeki inkitalar, üretimdeki duraklamalar gibi sebeplerle, az ücret alınması da önlenilmektedir. Az ücret ödemesinin önlenilmesi veya ücretin garantilenmesi, asgari ücret politikası ile de sağlanması mümkün bulunmaktadır.

İkinci grupta bulunan sistemlerde ise, tesbit edilen zaman standardı ve standart üretimin üstüne çıkıldığı ahvalde, verilecek ücret tezahür etmekte, bazı durumlarda da üretim miktarının üstünde bir ücret alınmasını sağlayabilmektedir. Ancak bu sistemlerde, asgari bir üretim garantilenmesi veya asgari bir zamana göre ücret politikası ile bunun temini derpiş de olunmaktadır. (F. Taylor)

Üçüncü grupta bulunan ve işçinin ücretini üretim derecesine bağlayan sistemlerde ise, örneğin Gant Task sisteminde, tesbit edilen zaman standardına erişilmediği takdirde, işçiye bir ilâve ücret verilmemekte, ancak günlük esas ücreti veya zamana göre ücreti garantilemektedir. Emerson sistemindeki durum da aynı olup zaman standardının % 66,66 ya erişildiğinde ücret verilmekte, bu yüzde miktarı da üretim işçiliği ile irtibatlandırılmaktadır.

Dördüncü gruba ise, grup ücret sistemleri girmekte olup, aynı şartlar altındaki ferdi üretimin tesbit edilememesi halinde ve zaman standardı bulunamıyan muhtelif işlerde, tatbik edilmektedir.

Sayın Tekstil işçileri

Ali AYAN

Antalya Dokuma Fabfikası İşçisi
(Teksif şubesi eski başkan adayı)

Türk Sendikacılığını henüz çocukken boğmak isteyenlere bu yazımı ithaf ediyorum. İleride, uğrayacakları hüsran karşısında, bizlerin güleceği zamanın çok yakın olduğunu hatırlatırım.

Türkiyedeki büyük sendikalardan birinin Teksif olduğunu hepimiz biliriz. Ben bundan bir Sendika değil, ÇİFTLİK olarak bahsedeceğim.

Yüzbinlerce üyesi olan bu çiftlikte, ellerinde kırbaç, üyelerini nasıl kamçıladıklarını, İşçi Sendikası niteliğini çoktan kaybetmiş bu teşekkül ağalarının marifetlerine göz atalım.

Antalya Şubesi üyesi iken biraz sonra bahsedeceğim sebeplerden dolayı ihraç edildim. Benden evvelki üç başkan adayı da benim durumuma düşmüşler ve işyerlerinden de kovulmuşlardır. Ben Allaha şükür daha kovulmadım. Beni kovdurmak için bir memura şeflik vadettiler. İki ay çalıştığım servise sokturmadılar. Her türlü iftirayı attılar. Yine de alnımın akı ile çıktım. Bu sendika içinde işçiye hizmet etmek isteyenler, sendikacılıkla işverenliği birbirinden ayırt edemiyen, askerlikte çatpat okur yazarlık öğrenmiş ümmi kişiler, temsilcisi olduğu işçiyi dövebilmekte, iş için sendikaya gidenleri kovabilmektedirler. İşçinin aidat olarak üdediği paraların nerelere harcandığının hesabını vermekten korkan bu kişiler, karşılarına aday olarak çıkanları sendikadan ihraç edip, işyerlerinden kovdurabilmektedirler. Bu zihniyet içinde hüküm süren ağalara elbette bir gün Türk işçisi hak ettikleri dersi verecektir. Buna inanıyorum.

Temmuz 1967 içinde Teksif Sendikasından ihraç edildik. Suçumuz tüzüklerinin 6. ncı madde b. fıkrasına aykırı davranmakmış. «Milli menfaatlere ve Milliyetçiliğe aykırı hareket ettikleri Mahkeme kararı ile sabit olanlar sendikadan ihraç edilir» der bu madde. Genel Başkan Şevket Yılmaz'a ve

BİR GREVİN HİKAYESİ

83 gün süren Yedikule Kordela Fabrikası grevi hatıra defterinden

Hazırlayan:
Fuat Pınarbaşı
Yönetim Kurulu Üyesi

Yasamızın tarafların serbest irade beyanı ile anlaşma prensibini, bazı işverenler milli istihsali sabote pahasına kendi keseleri için istismar etmektedirler. Bu tip işverenler hakkında hükümet edenlerin dikkatini çekmek isteriz. Kanunlar tek tarafa değil, iki tarafa da eşit şartlarla çalışmalı. Sendikaların zorla itilmiş oldukları grevlerde, işverenler hakkında alâkalıların tahkikat açması gerekmez mi? Bu tip grevlerde bile çıkan haklı olaylarda işçiler tartaklanır, sendikacılar gün lerce sorguya çekilir. Ka mu oyunda işçi ve sendikalar türlü şekilde suçlandırılırlar. Bu meyanda asıl suçluyu Emniyet Kuvvetleri korur. Bir can korunur, bin canın canı cehenneme. Şimdiye

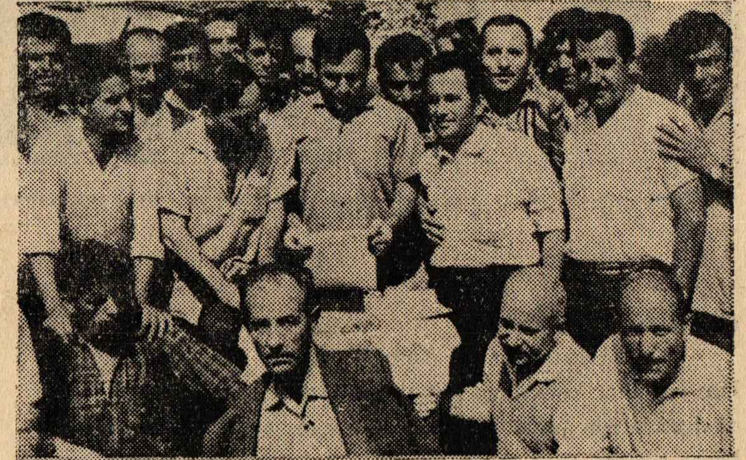
lit işverenin yüzünü bir daha görmek mümkün olmadı.

İşçiler eğlenirlerken, gün de bir hayli ilerlemişti. Misafirler yavaş yavaş grev mahallini terk ediyorlardı. Maden-İş Sendikasının vermiş olduğu grev çadırı azametiyle greve çeşni katıyordu.

Saat 18. Çalgı ekipleri gitti. 18.30 da yapılan yoklamayı müteakip nöbeti olanların haricindeki işçiler iyi geceler temennisi ile evlerine gönderildiler. Neşe içinde geçen grevin ilk günü böylece tarihe mal olmuş oldu.

4 Temmuz 1967 Salı
2. GÜN

Saat 8 de yapılan yoklamada hasta, izinli ve is tirahatli olanların dışında bütün işçilerin geldiği görüldü. Grevi İstanbul çapında değerlendir-

na dağıtmak üzere yola çıktılar. Saat 17 de dönen ekipler çok sevinçliydiler. Beyannamelerin kardeş işyerlerinde çalışan işçiler tarafından adeta kapışıldığını, bu arkadaşların onlara maddi destek olacaklarını bildirmelerine sevinmişlerdir. Yapılan akşam yoklamasından sonra hadisesiz geçen üçüncü gün de sona ermiş oldu.

Sırtımızda oynanan oyunlar

(Baştarafı 1. sayfada)

saya aykırılık nedeni ile durdurduğu, hükümetin çeşitli sebeplerle ertelediği çok grevlere tanık olduk.

Şimdi de hak uyuşmazlıklarından doğan grevi ve sendika özgürlüğünü

ken bir daha erteleme sözünü etmek ayıp olacaktı. Bu sefer de yeni bir sistem icat edildi. Bunun adına sözlükte karşılığını bulamadığımız, Dekot sistemi diyorlar. İlk bakışta tam manasıyla anlaşılamadığı

Çalışma Bakanına ihracımızın yersiz olduğunu, milli birlik ve milli yararlıklara karşı hareket ettiğimizin sipat edilmesi ve mahkeme kararının olması lâzım geldiğini yazdık. Fakat bugüne kadar hiçbirinden cevap alamadık. Bunun yerine aldığımız cevap, saat ücretlerimizden 45 kuruşun kesilmesi oldu. Mahkemeye müracaat ederek, Toplu Sözleşmenin 2. ci maddesinin E bendini iptal ettirdik. Büyük bir sendikanın gafletini zaferle yendik. Hiç olmazsa Çalışma Bakanlığının Sendikaya sormasını isterdik. Mademki biz aşırı bir cereyanın fırtınasına tutulduk, biz komünisttik ve onun için ihraç edildik.

Taraftarlarımıza karşı öyle bir muameleye başlamışlardı ki bu arkadaşların bir çokları pirim dahi alamıyorlar ve Sendikaya müracaat ettikleri zaman da — Kime rey verdi iseniz ona gidin, şeklinde kovuyorlardı. İşyerine işçi alınacağı zaman kendi taraflarından başkasını aldırmıyorlar, bende ettikleri memurlara işçilere kıyasıya baskı yaptırıyorlardı. Bizzat beni fabrikadan attırmak için bir memura hergün içki ziyafetleri çekiyorlar, şeflik vaadinde bulunuyorlardı. Bunun üzerine harekete geçtim. Ve sendikalarının tüzüğünün 5. ci maddesine göre imza toplamaya başladım. Nasıl kongrede, — Ali Ayan'a oy verirseniz pirim yüzü göremezsiniz, sizi fabrikadan kovdururuz diye işçiye baskı yapmaya başladılarsa imza toplamaya başlayınca da tekrar ettiler. Fakat işçi bıkmıştı artık bu diktatörlerin elinden. Akın akın imza vermeye başladılar ve iki gün içinde 513 arkadaşımız imza verdi. Genel Kurulun karşısına çıkmaktan korkan bu insanlar, teklif ettiğim açık oturumu dahi kabul etmeyerek beni ve bir arkadaşımı ihraç ettiler. Açık oturumu kabul edemezlerdi, çünkü iki kelimeyi bir araya getiremiyeceklerdi. İşçi düşmanları işçinin içine hangi yüzle çıkabileceklerdi.

Ben Onur Kurulu üyelerini, onurlu kişilerden olması lâzım olduğunu bilirim. Gelin görün ki bizi ihraç edenlerin bazılarının kirli çamaşırları bende sepet sepet. İşçinin damarlarına bir sülük gibi yapışmışlar emiyorlar. Hele bir tanesini şurada açıklayarak diyerlerini ilerde açacağımız davaya bırakalım.

Mahiyetinde çalışan bütün işçilerden borç para alan bu Onur Kurulu üyesi, alacaklarını isteme ye gelenlere bakın nasıl cevap veriyor, — Bir daha gelirsen hakkında rapor tutar, seni işten çıkartırım. İşte size bizi ihraç eden Onur Kurulu üyesi.

(Devamı 4. Sayfada)

kadar içinde bulunduğumuz, duyduğumuz bütün grevlerde böyle olmamış mıdır. Her halde aksini kimse iddia edemez.

Grevin ilk günü. Gün bir hayli yüklü. Kardeş sendikalardan ziyaretçiler gelmekte. Lâstik-İş Sendikası, grevci işçilere başarı dileklerini, organizatörleri Celâl Beyazla bir sepet çiçek gönderip sundu. Teşkilâtımıza bağlı diğer şubelerin idarecileri de geldiler. Grevci işçilere hitaben Bahir Ersoy ve Celâl Beyaz birer konuşma yaptılar ve sözlerini «Cenabı Haktan temennimiz, neşeli geçen ilk gün gibi sonu da olsun.» diyerek bitirdiler.

Saat 10.. İşveren Gabriyeloğlu yanında avukatı ve müdürü olduğu halde işyerine geldi. İşverenin rengi kara sarı. İşçiler tarafından nezaketle karşılandı. İşveren grev meydanına yürüyerek «Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti, Yaşasın Türk Bayrağı» diyerek, Kelimei Şahadet getirmeye başladı. Bu durum alışılmış bir vaziyet olduğundan, işçiler aralarında bu komik sahneye bir hayli güldüler. Davul o kadar hızlı ve ahenkli vuruyordu ki Gabriyel, Bahir Ersoy'u güreşe davet etti. İşveren işçi ve sendikacılarla birlikte yarım saate yakın hora teptikten sonra «İnşallah kısa zamanda anlaşacağız» diyerek grev mahallinden ayrıldı. Tabii ki hadiselerden mütevellit olmak için merkezin hazırladığı beyannameleri dağıtmak üzere kadınlı erkekli komisyonlar seçildi. Grup başları işçileri alarak, saat 14 den itibaren, Mensucat Santral, Yedikule İplik, Bozkurt, Makaracılık ve Zetip fabrikalarında beyannameleri dağıttılar. Tekstil işçisinin uzun zamandan beri dikkatini çeken Kordelâ fabrikası olayları, beyannamelerin kapışılmasına sebep oldu.

Bugün gazetesinden iki muhabir gelerek grevin nedenleri hakkında etraflıca izahat aldılar.

İş yerlerinden gruplar halinde gelen işçi ve idareciler, grevci işçilere manevi destek oluyorlar.

Komite tarafından günlük nöbet listelerinin tanziminden sonra saat 18 de yoklama yapıldı. Nöbeti olanların haricindeki işçiler evlerine giderken grevin ikinci günü de sona eriyordu.

5 Temmuz 1967
3. GÜN

İşçi arkadaşlar davul ve zurna refakatinde eğlenmekte. Çeşitli gazetelerden muhabirler gelerek grev hakkında izahat aldılar ve çeşitli resimler çektiler. Merkezden dağıtılmak üzere on bin beyanname geldi. Bir gün evvel seçilen komisyonlar tekrar vazifelendirildiler. Vazifeliler sat 14 de Eyüp, Defterdar, Miha, Akfil, Akın Tekstil, Sümerbank ve Aksu fabrikaları

ortadan kaldırmağa dönük bir tasarı gelmiş bulunuyor yasama organlarına.

Devrim hükümetinin çıkardığı yasalardan biri de, 1961 de başlayıp 1964 yılında son uygulaması yapılacak ve vergi adaletini kısmen sağlayacak olan asgari geçim indirimlerinin yavaş yavaş yükseltilmesini öngören 193 sayılı yasa idi. Bu yasanın ilk iki yılı gereği gibi uygulandı. İşçi, memur ve dar gelirli vatandaşlar az da olsa yararlandılar. Yasanın asıl amacı, yılda yüzbinler kazandığı halde vergi vermeyen toprak ağalarının devlet masrafları na katılması için gerekli yasaların çıkarılması ve böylece asgari geçim indirimi tavanlarının yükseltilmesi nedeni ile meydana gelecek açığın kapatılması idi. Hükümet edenler her nedense, bu mutlu azınlığa dokunmaktan çekindikleri için 193 sayılı yasanın uygulamasını yapamadılar. Böylece her bütçe döneminde bir erteleme kararı ile 1968 başına kadar geldik. Bu uygulamanın yapılması Devlet bütçesinde 400 milyon liralık bir açık meydana getirecekti. Bu açığı kapatacak yeni gelir kaynakları bulunmayınca, daha doğrusu yeni gelir kaynaklarından korkulunca, ertelemeler birbirini kovaladı.

1968 mali yılına girer için, ulusa yutturulmak üzeredir. Yetkililerin beyanından anladığımıza göre bu sistemin kabulü halinde, açık 100 milyona düşmektedir. Bu demektir ki, değişik isimle 4 yıldan beri dar gelirlilerden haksız olarak alınan 400 milyonun ancak 100 milyonu geriye verilecektir. Bunun adına da sosyal adalet ya da vergi reformu diyeceğiz.

Bütün bu haksızlıklar ve adaletsizlikler, işçiden yana olduklarını yalnız seçim nutuklarında söyleyenlerin yaptıklarıdır.

Asıl ihanet içinde olanlar, demokrasinin temel unsurları olan örgütlerin, küçük çıkarları karşılığında her devrin uydusu haline gelen yöneticileridir. Bunlar çıkarları için güçlü kuruluşları parçalamağa devam ededursunlar.

Böyle giderse 4 yıl ertelenen asgari geçim indirimleri, Dekot sistemi ile tamamen yok edildikten başka Anayasanın teminatı altındaki grev, toplu sözleşme, bağımsız sendikacılık ilkeleri de birer birer kısıtlanacak, tüm özgürlükler yavaş yavaş yok edilecektir. Kısacası tüm oyunlar işçi, memur ve dar gelirli yurttaşların sırtında oynanacaktır.

Bütün bunlara çıkarları için göz yumanlar da bir gün hakettikleri cezayı bulacaklardır.

Tekstil sanayiinin gelişmesinde büyük emeği olan tekstil işçisi görevi başında.

Söz, yazı ve eylemler

(Baştarafı 1. sayfada)

yor gibi) Fakat kimse düşündüğünü söylemez. Derken bir dost çıkar, şüphe edildiğini ve şüphecilere gerekeni söylediğini belirtir. Bunun üzerine bu kadar müsbet olan kişiler kendilerini tekrar tanıtmak ihtiyacını duyarlar. Bir takım ilkelerini sıralayıp, söz ve yazımla eylemlerim arasında bir çelişme varsa bunu kişiler veya örgütlerle tartışmağa hazırım derler. Açıkça «Ben den doğru, dürüst, insancıl kısaca mükemmel bir insan yoktur» diyerek, insanlık sembolü oldukları nı söylemek isterler.

Gerçekten bu kadar açık kalpli kişilerin varlığı topluma güven ve şevk verir. Yeter ki, bu çağrıya bir vatandaş çıkıp da «Şu hareketiniz toplumculuğa, şunlar şunlar insan sevgisine, şunlar savundu ğun sosyalistlik ilkelerine aykırıdır. Gel insanlara kendimizi olduğu gibi gösterelim, onları yanıltmayalım» deyivermesin.

Gönül böyle olaylarla karşılaşmak istemiyor. İstemiyor amma, bunu istemek kâfi değil ki. En iyisi temenni edelim. Sözleri, yazıları ve eylemleri bir olmayan kişiler bulunmasında, böyle tatsız olaylarla karşılaşmıyayalım.

Bu gazete Bayraktar Yayınevi tarafından bastırılmıştır

Yasaya aykırı sözleşmele-

(Baştarafı 1. sayfada)

Fabrika idaresine bu konuda yapılan ikaz ve şikâyetlere rağmen, kayıtsızlık hattâ tarafgirlik devam etti. Böylece demirperde gerisi ülkelerde dahi eşine ender rastlanan bir baskı sistemi sözü edilen sendika ve işveren tarafından yürütülmeye başladı.

Bir yandan yasaya aykırı olarak kesilen zamların iadesine ait, İstanbul 21. İş Mahkemesince verilen karar, diğer yandan Yasaya aykırı olduğu için Antalya İş Mahkemesin ce iptal edilen Sözleşmenin 2. maddesinin işveren tarafından ısrarla uygulanmağa devam edilmesi «Devlet kesimin de kurulu Sümerbank'ın faşist bir sendikacılığı yerleştirmek için çaba gösterdiğini ortaya koydu.

ZAMLARIMIZI KESEBİLİRSİNİZ AMMA ÖZGÜRLÜĞÜMÜZÜ ALAMAZSINIZ

Bu, işveren; sarı sendika işbirliği baskısı ve ekmek korkusu altında yeniden sendikaya kaydolmak zorunluğunu duyanların yanısıra o güne kadar Tekstil'e geçmeyi düşünmiyen uyanık ve özgürlükten yana olan işçiler daha açık bir davranış ile Tekstil'e geçmeğe başladılar.

Bunlar, ayda 100 liralarının kesilmesi pahasına bu özgürlük için savaşa çıkan cesur ve fedakâr işçilerdir. Sendikacılık tarihine faşist sendikacılık üklüsünü kurmak isteyen sözde sendikacıların yanında, isimleri altın harflerle

tucu davranışı işçileri bölecek ve huzursuz yapacaktır. Sendikalar vasıtasiyle iktisadi hakların alınması, iş teminatının sağlanması mücadelesi Anayasamızın ve Kanunlarımızın teminatı altındadır. Ancak, bu hakların gerçek teminatı idarecilerin tarafsız olmasıyla sağlanabilir. Bir takım sorumsuz kişilerin yarattığı bu hale faşist idareye sahip, sendikal hürriyetin tanınmadığı memleketlerde rastlanabilir.

Türkiyenin demokratik esaslar dışında her türlü hürriyeti kısıtlayıcı davranışların karşısında bir ülke bulunması muvacehesinde, zatıâlinizin arzedilen bu tutucu davranışla yakından ilgileneceğine inanıyoruz.

Saygılarımızla.

Yunus Kara — Rıza Güven
Genel Sekreter — Genel Başkan

BUNA BÜYÜK İHANET DERLER

Sendikacının amacı, tüm işçileri bir sendika etrafında toplamak ve onların sosyal ve ekonomik durumlarını düzeltmektir .

Bunu yapamamışlar, bu yüzden kitleler kendilerini terkedivorsa yapılacak iş onları ikna yolu ile durdurmaya çalışmaktır. Bu gerçek yol dururken işverenle işbirliği yaparak onlara iktisadi baskı yapmak geçici tedbirler olduktan başka işçi sınıfına ihanet etmek olur. Bu ihaneti yapanlar da sendikacı olamazlar.

Davalı sendika başkanı davaya karşı bir diyeceği olmadığını söylemiştir.

KARAR : Toplanan delillere ve tarafların iddia ve savunmalarına nazaran dava sabit görülmüştür. Zira 275 sayılı Yasanın 6. maddesinin I. fıkrası her ne suretle olursa olsun bir sendikadan ayrılan veya çıkarılan sendika üyesi işçinin işveren teşekkülü ve işçi sendikası arasında yapılmış olan sözleşme hükmünün (sözleşmenin değiştirilmesi veya yenilenmesi suretiyle getirilen hükmü dışında) cari olacağını hükme bağlanmış bulunmaktadır. Binaenaleyh bu hüküm emri mahiyetde olup değiştirilmesine imkân yoktur. Taraflar arasında akdedilen sözleşmenin yürürlükte bulunmasına göre, Toplu İş Sözleşmesinin 2. maddesinin E bendinin 1. fıkrası anılan madde hükmüne aykırıdır. Çünkü, mezkur bendde Sendika Onur Kurulu tarafından, sendika prensiplerine aykırı davranışlarından dolayı çıkartılan veya bu davranışları dolayısıyla Onur Kuruluna sevki icabederken sendikadan istifa eden işçinin Toplu Sözleşme ile sağlanan ücret zammının, üyelik sıfatının kalktığı tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir prensibini koymuş bulunmaktadır. Bu takdirde işçi aleyhine konmuş bulunan bu kayıt 275 sayılı Yasanın 6. maddesine aykırı olduğundan iptali gerekmektedir

Bu sebeple, söz konusu sözleşmenin 2. maddesinin E

yazılmaya layık olan bu kardeşlerimizi candan kutlarız.

TEKSTİL, BAŞBAKAN, ÇALIŞMA VE SANAYİ BAKANINA BAŞVURDU

Sümerbank Defterdar Fabrikası ve Genel Müdürlüğü nün Yasaları ve bağımsız sendikacılık ilkelerini ihlâl etme sini protesto maksadı ile Tekstil, Başbakana, Çalışma Ba kanına ve Sanayi Bakanına aşağıdaki yazıyı gönderdi:

Sayın Süleyman Demirel
Başbakan
ANKARA

Büyük bir sendikal derdimizi arzetmek için zatâlinizi rahatsız ediyoruz. Sendikamız, 274 ve 275 sayılı Yasa'la ra uygun icraatla muhtelif işyerlerinde üye kaydı yapmak tadır. Bu faaliyetimiz sırasında kamu sektörü işyerleri ilgi lilerinin tarafsız olamıyacağını düşünemedik. Oysa ki bu kanımızda yanılmışız. Şöyle ki: Sendikamız, Eyüp'de bulunan Sümerbank Yünlü Sanayii Müessesesi Defterdar Fabrikasında çalışan işçileri üye kaydetmeğe başlamış ve büyük bir kısmı sendikamız üyesi olmuştur. Ancak bir sü redir Fabrika idaresi 274 ve 275 sayılı Yasa'lara göre taraf sız hareket etmek mecburiyetini unutarak işçilere muhtelif şekillerde baskı yapmış, bir kısmını Türkiye Tekstil, Örme ve Giyim Sanayii İşçileri (Teksif) Sendikasına tür lü yollardan zor kullanarak kaydettirmiş ve sendikamız üyeleri de mesai saatleri içinde ve işbaşında istifaya zorlan mıştır.

Bu arada fabrika idaresi işbirliği halinde bulunduğu Teksif Sendikasının adeta emrine girmiş ve bu sendikanın müracaatı üzerine, 275 sayılı Yasanın 6. maddesine ay kırı olarak, Teksif Sendikasından istifaya yeltenenlerin top lu sözleşmeyle verilmiş haklarını ve liyakat takdir zamları nı kesmiştir.

Fabrika idaresine bu davranışın kanuna aykırı oldu ğu bildirildiğinde, Sümerbank Genel Müdürlüğünden alınan yazılı emir üzerine işlem yapıldığı ifade edilmiştir.

Sendikal hürriyet ve idarenin tarafsızlığı ilkesine yakışmıyan bu esef verici davranışın kamu sektöründe tezahürünü zatâlinize duyurmayı görev saydık. İdarenin bu tu

Sayın Tekstil işçiler:

(Baştarafı 3. sayfada)

Teksifin en şerefli ki öyle olması lâzım olan bir iş çi temsilcisi.

Felâketzedeler için işçilerden para toplayarak, konserlerde harcayanlar, sendikanın daktilosunu sa tarak içki ziyafetleri çekenler, işçinin damarlarına sülük gibi yapışıp saltanat sürenler, bir gün çok fe ci düşeceksiniz. Ve hepiniz yakanızı Türk Adaletinin pençesinden kurtaramıyacaksınız.

Gerçek odur ki Defterdar işçileri bu iktisadi baskı ve tedbirlerle kısmen de olsa durdurulabilir ama, bu geçicidir. Bunun sendikaya faydası, birkaç ay daha işçilerden aidat al maktan ileri gidemez.

Oysa ki bu ihanete uğrayanlar bir daha dönmemek üzere ayrılırlar. O gün de çok yakındır.

YASALARA AYKIRI SÖZLEŞMENİN İPTALİNE AİT KARAR

T.C.
Asliye Birinci Hukuk
Mahkemesi
Esas No: 967-651
Karar No: 967-1010
Hâkim: Kenan Akral'ı 8253
Kâtip: Şefik Tekelioğlu
Dâvacı: Hamit Çabuk
Vekili: Av. Gültekin Köktürk Suvarlı
Davalılar: 1) Pamuklu Dokuma Sanayii T.A.Ş. — Antalya
Vekili: Şükrü Binbir
2) (Teksif) Türkiye Tekstil, Örme ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası Temsilcisi ve Sendika Başkanı Cavit Akkanat — Ankara - Yenişehir

DAVA ÖZÜ:

Toplu İş Sözleşmesinin 2. maddesi E bendinin 274 ve 275 sayılı Kanunların 6. maddesine aykırılığı dolayısiyle Hk.

Davacı vekili 15.8.1967 tarihli dilekçesi ile davalılar arasında yapılmış olan toplu sözleşmenin 2. maddesinin E bendi 275 sayılı Yasanın 6. maddesi ile 274 sayılı Yasanın 6. maddesine aykırı olarak tertiplendiğini ve bu hali müvekkili işçi aleyhine olup sendikadan herhangi bir sebeple ayrılan bir işçinin toplu sözleşme ile getirilen haklarına halel getirmiyeceğini ve halbuki müvekkili Hamit Çabuk'un ka yıtlı bulunduğu Teksif Sendikası Onur kurulunca ihraç et mekte diğer davalı Pamuklu Dokuma Sanayii işvereni söz leşme ile elde ettiği 45 kuruşluk zammı ödemeyeceğini bildirdiğini ve bu sebeple mezkur sözleşme hükmünün iptaline karar verilmesini dava eylediğini cihetle davalı işveren vekili ile Teksif sendikası başkanı Cavit Akkanat'ın davacı ve kili ile birlikte yüzlerine karşı yapılan açık yargılama sonun da: davacı vekili dilekçesi özünü tekrar ederek işverenle Teksif Sendikası arasında yapılmış bulunan 25.5.1966 tarihinden 1.6.1968 tarihine kadar yürülükte kalacak sözleşme örneğini ibraz etmiştir.

Davalı işveren vekili 15.9.1967 lahiasında ileri sürdüğü deflerini tekrarla husumetin müvekkiline tevcih olunamıyacağını ve bu sebeple davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

bendinin Kanun hükmüne aykırı bulunduğundan İPTALİNE, sözleşme halen yürürlükte olup işveren teşekkülü ile sendikayı ilzam eder mahiyette bulunduğundan husumet tev cihine bir yolsuzluk bulunmadığından işveren vekilinin bu babdaki talebinin REDDİNE, harç alınmasına yer olmadığına, davalıların bu davanın açılmasına bile bile sebebiyet verdikleri anlaşılamadığından davacı vekili için ücreti vekâlet tayinine mahal olmadığına, temyizi kabil olmak üzere 17.11.1967 tarafların yüzlerine karşı alenen karar verilip kısaca anlatıldığı.

Kâtip (İmza) 17.11.1967 Hâkim : 8253 (İmza)

Bir seminerin ardından

(Baştarafı 1. sayfada)

değerlendirerek hükme varıyorsa sayın Ergin, bunda aldanmıyor mu? Netice itibariyle siyasi renk taşıyan sendikaların varlığı nasıl tayin ediliyor? Bir sendika Atatürk inkilâplarına sadıksa onun başkanının şu veya bu partiye mensubiyet niçin o sendikanın genel politikası hakkında hüküm verilmesine sebep oluyor?

Bizde bazı işverenlerin, işçi sendikalarını idarenının şu veya bu partiye mensubiyeti niçin o senlerini, sevmedikleri partili idarecinin mensup olduğu sendikaya imkân buldukları güçlükleri çıkardıklarını açıklarsak ne derler?

Bazı grevlerin uzamasında sendikacıların tabye hatalarının bulunduğunu benimseriz. Grevlerin uzama sorunluluğunu genellikle işverenlerde aramak lazımdır. Dikkat edilirse, uzayan grevlerin büyük çoğunluğu yeni düzene alışamamış veya tutumu ile çevresine itimat telkin edememiş işverenlerin işletmelerinde geçmiştir. Bunlar ya sendikacılara ders vermek istemişler veya açık ve samimi bir dille mali durumlarını anlatmamış aksine sert tutumları ile sendikayı çökertmeye çalışmışlardır.

Sayın Prof. Ergin'in konuyu bu açıdan değerlendirmesini bekleriz. Unutmamalı ki sendikalar liberal doktrinin mutaassıp ve istismarcı kapitalizmine işçilerin reaksiyonundan doğmuştur. 1824'ün İngiltere'si sendikaların ilk meşru vatanı olmuştur. O günden bu yana köprülerin altından çok sular akmıştır. O günlere özenenlere sadece bunu hatırlatmak yeterlidir sanırım. Biz sermayenin meşru haklarına saygılıyız. Onlardan da en az bunu bekleriz.

(Devamı var)